Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

Datum: 2026-04-17

Handläggare: Johanna Civett och Anna Jonsson

Förtydligad konsekvensutredning avgiftsförslag 2026

I bilaga 1 till budgetunderlaget 2027-2029 har myndigheten lämnat förslag på justeringar i förordning (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten. Detta dokument syftar till att komplettera och tydliggöra konsekvenser av lämnade förslag i första hand gentemot tillståndshavare, andra aktörer och samhället i stort.

Beredskapsavgift

Förslag på justerad avgiftsnivå

Myndigheten föreslår att beredskapsavgiften höjs med 22 procent.

Prognos över myndigheternas kostnader för beredskap

SSM har utgått från prognoser från MCF och Socialstyrelsen när avgiftsnivån har beräknats.

SSM:s kostnadsprognos för 2026 uppgår till cirka 36 miljoner kronor, varav cirka 1 miljon kronor avser avskrivningar.

MCF:s kostnadsprognos på 62 miljoner kronor består av följande kostnader:

- Förvaltning inklusive transfereringar av medel till länsstyrelser, cirka 45 miljoner kronor
- Avskrivningar av befintliga investeringar, cirka 13 miljoner kronor
- Utveckling, cirka 4 miljoner kronor.

Då Socialstyrelsens uppdrag är nytt så är deras prognos[1] beräknad utifrån en uppskattad prisbild och estimerat antal jodtabletter för inköp efter avstämning med länsstyrelserna.

[1] Prognosen baseras på Socialstyrelsens nuvarande finansieringsmodell för beredskapsinvesteringar, vilken innebär att myndigheten lånar för att finansiera investeringarna. Om finansieringsmodellen justeras och anslagsmedel tilldelas för beredskapsinvesteringar skulle hela inköpet för både jod till nationella lager och jod för utdelning belasta anslaget det år som anskaffningen görs, något som föreslagits av Statskontoret.

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96
Tel:+46 8 799 40 00
Fax:+46 8 799 40 10
E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

Kostnadsslag	2026	2027	2028	2029
Personal & OH	925	460	345	345
Inköp av jod för utdelning		8 125		
Avskrivning jod (nationella lager)	150	3 480	3 480	3 480
Lagerhyra	245	575	575	575
Övrig drift	320	480	330	340
Destruktioner	300	300	300	300
Ränta		470	440	370
Summa	**1 940**	**13 890**	**5 470**	**5 410**

Konsekvensanalys

Föreslagen höjning beror i huvudsak på ökade kostnader hos SSM, MCF och länsstyrelserna samt att Socialstyrelsen övertagit ansvar för inköp och lagerhållning av jodtabletter. Förändring av beredskapszoner 2022 medförde behov av utökad planering för hantering av en olycka samt ett större behov av varning i beredskapszoner med tillhörande utbyggnad.

Dåvarande MSB investerade i en förtätning av utomhusvarning och utdelning av inomhusvarningsmottagare samt att fyra länsstyrelser försågs med luftprovtagare. Denna investering skrivs av med cirka 12 miljoner kronor per år, på avskrivningarna tillkom en räntekostnad som har varierat men som högst legat på cirka 4,8 miljoner kronor under 2024. Avskrivningar för investeringarna för inom- och utomhusvarning kommer att pågå mellan åren 2024 – 2034. Kostnader direkt relaterade till avskrivning av dessa investeringar sjunker efter 2034. Det behöver dock inte medföra att beredskapsavgiften kan sänkas då det finns ett antal initiativ om ny kärnkraft som kan driva andra behov av investeringar för myndigheten.

I samband med förändringen av beredskapszonerna tillkom möjligheten att tilldela länsstyrelser som omfattas av en planeringszon medel för beredskap. Från 2021 har länsstyrelserna varje år äskat om en ökad tilldelning av medel till sin verksamhet bland annat med motivering i ökade personalkostnader inom kärnenergiberedskapen och för att kunna möta allmänhetens frågor.

Det har aviserats i SSM:s budgetunderlag 2025-2027 samt 2026-2028 om förslag på en väsentlig justering av beredskapsavgiften. Tidigare har beredskapsavgiften haft ett ackumulerat överskott som initialt har kunnat användas till de ökade kostnader som tillkommit till följd av förändrade beredskapszoner. Det innebär att den förväntade höjningen av beredskapsavgiften har skjutits fram och behöver nu infrias för att beredskapsavgiften inte ska ackumulera underskott. I tabellen nedan visas ackumulerat resultat för beredskapsavgiften för perioden 2021-2025. Under 2026 beräknas ett underskott på cirka 12 miljoner kronor och vid utgången av 2026 beräknas det ackumulerade underskottet därför uppgå till cirka 13 miljoner kronor.

	Intäkter		Kostnader		Ackumulerat resultat
	SSM	MCF	SSM	MCF	
2021	32,5	47,9	29,1	47,9	8,3
2022	36,5	49,7	31,3	49,7	13,4
2023	33,2	53,0	29,3	53,0	17,3
2024	25,3	60,8	34,5	60,8	8,1
2025	24,2	61,9	33,8	61,9	-1,5

Förutom den förväntade höjningen av beredskapsavgiften till följd av förändrade beredskapszoner ingår i föreslagen beredskapsavgift en indexuppräkning för att möta myndigheternas generella kostnadsökningar samt Socialstyrelsens nya uppdrag kring inköp och lagerhållning av jodtabletter.

Det kan inte uteslutas att de ökade avgiftsnivåerna kan komma att ge ekonomiska konsekvenser för tillståndshavarna och samhället i stort. Idag baseras avgiften på vilken beredskapskategori en tillståndshavare tillhör. Om avgiften i stället differentieras i förhållande till krav på beredskap/skyddsåtgärder för olika tillståndshavare kan avgiften bli mer ändamålsenlig för respektive tillståndshavare. Eftersom frågan om differentierade beredskapsavgifter redan idag utreds på departementet beskriver myndigheten inte detta närmare. De ekonomiska konsekvenserna för tillståndshavarna bedöms dock som nödvändiga justeringar i dagsläget med hänsyn till regeringens beslut om förändrade beredskapszoner som trädde i kraft 2022 samt Socialstyrelsens utökade uppdrag.

För MCF skulle en utebliven höjning innebära att beredskapen för hantering av en olycka på ett kärnkraftverk inte kan upprätthållas. Detta kan uppstå till följd av att länsstyrelser till exempel inte har budget för lönekostnader, ersättningsrekryteringar, utbildning och övning. Ett exempel på verksamhet som blir svårt att genomföra finns i den kommande distributionen av jodtabletter till beredskapszonerna och troligen även en förhandsutdelning till planeringszonerna. Länsstyrelserna har gjort en uppskattning att distributionen kommer att kosta cirka 6 miljoner kronor per år under ett par år. Detta innefattar både inköp av apotekstjänster, uppdatering och distribution av broschyr, riktad informationsinsats till planeringszonslänen som idag inte har jodtabletter och personal för att kunna möta allmänhetens frågor. Distribution av jodtabletter är nödvändig under perioden 2027-2029 då tabletternas bäst-före-datum kommer att passeras. Utan finansiering kommer inte distributionen, enligt denna modell, att kunna ske.

För Socialstyrelsen skulle en utebliven finansiering innebära att myndigheten inte har möjlighet att köpa in nya jodtabletter för kommande distribuering och lagerhållning för extrautdelningar. Det innebär också att det saknas finansiering för myndighetens kostnader för lokaler och det handhavande eller destruktioner som behöver genomföras av gamla tabletter.

Det kan konstateras att föreslagen höjning av beredskapsavgiften är nödvändig för beskriven verksamhet och utifrån gällande förutsättningar. Olika alternativa vägar som identifierats är:

- Branschen övertar ansvaret för distribution av jodtabletterna i båda zonerna och informationsinsatserna till allmänheten. Fördelen med detta är att länsstyrelserna får en lägre kostnad för personal men kommer ändå behöva ha ansvaret för broschyren och dess distribution. Nackdelen med detta alternativ är att länsstyrelserna inte har kontroll på att jodtabletterna delas ut till alla som behöver.
- Försäljning av jodtabletterna sker hos apoteken till ett självkostnadspris. Fördelen med detta alternativ är att det finns en möjlighet att beräkna ett ”nollsummepris” ut mot allmänheten. En nackdel med förslaget är att ekonomiskt svaga grupper som behöver jodtabletterna inte har råd att köpa dessa.
- Se över ambitionsnivån avseende beredskapen i kärnkraftslän och planeringszonslän. Risken med en eventuell sänkning av ambitionsnivån är att beredskapsförmågan utarmas och kan på sikt bli dyrare att återskapa till följd av tappad kompetens och löneglidning vid eventuella behov av rekryteringar.

Avgift för nukleär icke-spridning: kärnämneskontroll

Förslag på justerad avgiftsnivå

SSM föreslår att avgifterna enligt 13 § höjs med 14 procent inför 2027 och ytterligare en höjning med 14 procent inför 2028. Utöver det ser SSM behov av en mindre höjning med cirka 5 procent från och med 2029 så att myndigheten når en balans mellan intäkter och kostnader.

SSM föreslår även att begreppet ”tillsyn som utövas” ersätts av ”verksamhet som bedrivs” i förordningstexten till 13 § första stycket. Förordningstexten är i nuläget begränsad till tillsyn som utövas av SSM enligt de internationella överenskommelserna i syfte att förhindra spridning av kärnvapen. Bestämmelsen är meddelad med stöd av lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet (kärntekniklagen). SSM utför uppgifter som inte är direkta tillsynsinsatser, men är verksamhet som bedrivs inom ramen för kärnämneskontroll och området nukleär icke-spridning enligt kärntekniklagen.

Konsekvensanalys

I avgiftskollektivet i 13 § ingår den som har tillstånd till kärnteknisk verksamhet. Det omfattar bland annat kärnkraftverk, bränslefabriken, mellanlagringsanläggningarna och övriga kärntekniska anläggningar. Den föreslagna avgiftshöjningen är förhållandevis liten i kronor för de enskilda tillståndshavarna. Förslaget på justerad avgiftsnivå beror i huvudsak på ökade personalkostnader hos myndigheten.

I samband med en nationell anpassning till EU-förordning om kärnämneskontroll (nationell LOF) kommer de ”så kallade” små kärnämnesinnehavare, som i dagsläget inte betalar en separat avgift, att hanteras. Motprestationen för respektive kärnämnesinnehavare kommer därmed bli tydligare.

Höjningen bedöms inte slå oproportionerligt hårt mot vissa aktörer eller påverka konkurrensen eftersom samtliga aktörerna på marknaden får samma avgiftsjustering. Enligt 13 § kommer nya aktörer enbart att omfattas av avgiften efter att man har fått sitt KTL-tillstånd beviljat.

Den föreslagna höjningen av kärnämneskontrollavgifter innebär en 14 procent högre avgift per kvartal. Nedan tabell visar hur olika tillståndshavare skulle påverkas ekonomiskt av den föreslagna justeringen för 2027.

Tillståndshavare	Gällande avgift (kvartal)	Förslag ny avgift 2027 (kvartal)	Antal anläggningar per tillståndshavare	Förslag ökning 2027 % (kvartal)	Total förändring per kvartal
Ringhals (13§ 3)	270 000	308 000	2	14%	76 000
OKG (13§ 3)	270 000	308 000	1	14%	38 000
FKA (13§ 3)	270 000	308 000	3	14%	114 000
Clab (13§ 4)	265 000	302 000	1	14%	37 000
WSE (13§ 1)	512 000	584 000	1	14%	72 000
Studsvik (13§ 5 och 13§ 6)	13 000 10 000	14 800 11 400	1 1	14% 14%	1 800 1 400
Chalmers (13§ 6)	10 000	11 400	1	14%	1 400
SVAFO (13§ 5 och 13§ 6)	13 000 10 000	14 800 11 400	1 1	14% 14%	1 800 1 400
Cyclife (13§ 5 och 13§ 6)	13 000 10 000	14 800 11 400	1 1	14% 14%	1 800 1 400

De största ekonomiska konsekvenserna blir för kärnkraftverk och beror på hur många reaktorer man har i drift. Gällande Westinghouse så motsvarar den föreslagna avgiftshöjningen de ökade antal inspektioner på anläggningen. De föreslagna

avgiftshöjningarna är därmed proportionerliga till den utökade omfattningen av kärnämneskontrollsverksamhet.

För övriga kärntekniska anläggningar bedöms den ekonomiska påverkan vara lägre.

Avgiften ska bekosta den tillsyn som utövas av Strålsäkerhetsmyndigheten enligt de internationella överenskommelser som Sverige anslutits sig till i syfte att förhindra spridning av kärnvapen. SSM har i Bilaga 1 till BU föreslagit att 'tillsyn som utövas' ersätts med 'verksamhet som bedrivs' för att omfatta hela den verksamhet som utförs inom kärnämneskontroll. De föreslagna avgiftshöjningarna säkerställer myndighetens förmågor att både prioritera de tillsynsinsatser som krävs för att upprätthålla god kärnämneskontroll i Sverige och effektivt delta i framtagande av kärnämneskontrollsparametrar i dialog med de internationella kärnämneskontrollorganen. Sverige kommer därmed ha förutsättningar för att effektivt fullgöra sina internationella åtaganden inom kärnämneskontroll mot IAEA och Euratomgemenskapen. Den föreslagna höjningen kommer att bidra till att verksamheten behöver växa för att möta externa krav. Avgiften har legat stilla på samma nivå i flera år. Avgiftshöjningen är också en förutsättning för myndighetens proaktiva arbete med kärnämneskontroll för nya kärntekniska anläggningar inom ramen för den effektiviserade prövningsprocessen.

Med ny kärnkraft kommer internationella kärnämneskontrollsorgan att ha rätt att börja genomföra tillsynsinsatser så fort grundläggande parametrar, såsom området, för en ny kärnteknisk anläggning är definierade. Tillståndsprövning av nya kärntekniska anläggningar kommer att leda till att antalet internationella inspektioner inom kärnämneskontroll kommer att öka. Med föreslagen avgiftshöjning har Sverige därmed förutsättningar att leva upp till internationella åtaganden och EU/Euratom-åtagandena.

SSM har föreslagit samma höjning inför 2026, men eftersom en ny avgiftsförordning inte väntas under året så föreslår myndigheten det för 2027. Eftersom verksamheten har ett ackumulerat underskott och för att minimera de negativa konsekvenserna för avgiftskollektivet föreslår SSM en stegvis höjning enligt Tabell 4 i Bilaga 1 till BU.

SSM arbetar ständigt med förbättrade arbetssätt och rutiner men det är inte tillräckligt. SSM ackumulerar underskott inom denna verksamhet och det är inte möjligt att genom intern effektivisering få full kostnadstäckning med nuvarande avgiftsnivåer, eftersom externa krav för Sverige har ökat. En annorlunda avgiftskonstruktion skulle inte uppnå önskade resultat.

Avgift för tillståndsprövning av ansökningar om tillstånd i 5 a §

Förslag på justerad avgiftsnivå

SSM föreslår höjning med cirka 14 procent för 5 a § 4-22 från och med 2027. För 2028 föreslås en avgiftsjustering på ytterligare 12 procent för 5 a § 1-22 och för 2029 samt 2030 ytterligare justering om 3 procent för respektive år. Myndigheten föreslår även en justering av inbördes avgiftsnivåer för tillståndspliktig laser i 5 a § 1-3.

Konsekvensanalys

Avgiftsförslaget avser personalkostnader för tillståndsprövning av ansökningar enligt strålskyddslagen. Då avgiften har ett ackumulerat underskott behövs en större justering av avgiftsnivån för att på lång sikt nå balans.

Avgifterna för tillståndsprövning enligt 5a § är idag differentierade genom att avgiftsnivåerna utgår från vilken utrustning/strålkälla som efterfrågat tillstånd gäller. Detta för att bättre spegla förväntad motprestation kopplat till nedlagd tid och risker. Detta förväntas ge tillståndshavarna en skälig avgiftsnivå.

Föreslagna höjningar av avgiften kommer medföra en procentuellt hög justering årligen men föreslagna höjningar är förhållandevis små i absoluta tal (kronor). Konsekvenserna för tillståndshavarna av denna höjning är svår att bedöma. Myndigheten förväntar sig dock att justeringarna inte påverkar tillståndshavarna så pass mycket att de dröjer med att söka tillstånd eller undviker att söka tillstånd för ny utrustning.

Nedan tabell visar ett exempel på en av myndighetens mest förekommande tillståndsansökningar och hur dessa verksamhetsutövare påverkas av föreslagna avgiftshöjningarna. Exemplet visar kostnadsökningen för en tillståndshavare som förnyar sitt tillstånd 2027, 2028 eller 2029 baserat på 2026 års avgiftsnivå.

Exempel på verksamhet	**Utrustning**	**Tillstånds-prövning (ansöknings-avgift)**	**Tillsyn[2]**	**Ökad kostnad för ett tillstånd med giltighetstid 5 år – förnyelse 2027**	**Ökad kostnad för ett tillstånd med giltighetstid 5 år - förnyelse 2028**	**Ökad kostnad för ett tillstånd med giltighetstid 5 år - förnyelse 2029**
Tandvård	En röntgen-utrustning i en tillstånds-pliktig verksamhet	5a§ 5	11b§	1 500 kronor per 5 år eller 300 kronor per år under 5 år	3 000 kronor per 5 år eller 600 kronor per år under 5 år	3 500 kronor per 5 år eller 700 kronor per år under 5 år

Mellan 1 500 - 2 000 tillståndshavare påverkas av avgiften vilket omfattar en mängd olika verksamheter, bland annat inom hälso- och sjukvården, industri och veterinärer. Myndigheten för inte någon statistik över storleken på tillståndshavarna, omsättning eller kostnadsmarginaler. Inte heller statistik över antalet som verkar inom privat eller offentlig sektor. SSM kan därför inte bedöma hur föreslagna avgiftsjusteringar påverkar olika typer av aktörer. Föreslagen avgiftshöjning ska ställas att verksamheten ska bedrivas strålsäkert och SSM:s uppdrag att motverka att patienter och anställda utsätts för skadlig strålning.

Anmälningspliktig verksamhet

Förslag på justerad avgiftsnivå

Myndigheten föreslår en justering med cirka 10 procent, det vill säga en avgift på 2 040 kronor i 16 §, 4 080 kronor i 17 § och 38 590 kronor i 18 §.

Då myndigheten har tagit fram en ny föreskrift om anmälningsplikt för estetiska behandlingar som förväntas träda i kraft under 2026 behöver avgiftsförordningen kompletteras med följande punkt:
13. anmälningspliktig verksamhet med behandlingar med icke-joniserande strålning.
Vidare föreslår myndigheten att anmälningspliktig verksamhet får ett justerat ekonomiskt mål, från full kostnadstäckning till upp till full kostnadstäckning.

[2] Avgift för SSM:s kostnader för tillsyn och andra åtgärder med anknytning till tillståndet.

Konsekvensanalys

Avgifterna för anmälningspliktig verksamhet i 16 §, 17 § samt 18 § behöver justeras på grund av ökade gemensamma kostnader på myndigheten i enlighet med tidigare justerad timtaxa[3]. Avgiften för anmälningsplikt ska täcka handläggning, tillsyn samt andra åtgärder kopplade till anmälningsplikt. Myndigheten har redan effektiviserat hanteringen av anmälningar genom att utveckla en webbaserad tjänst för snabb och effektiv elektronisk anmälan. Även om e-tjänsten fortsätter att utvecklas bedöms det inte.

SSM har föreslagit att 16 § kompletteras med ny punkt 13, anmälningspliktig verksamhet med behandlingar med icke-joniserande strålning. SSM har bedömt att den ekonomiska konsekvensen för mindre verksamheter inom estetiska behandlingar skulle uppfattas som betungande om avgiftsnivån anpassas till full kostnadstäckning. Mindre verksamheter inom estetiska behandlingar skulle påverkas mer jämfört med stora aktörer. Enligt statistik från SCB finns knappt 10 000 skönhetssalonger, varav mer än fyra femtedelar inte har några anställda. Hur många av dessa som utför exponeringar med icke-joniserande strålning är inte känt.

Ett syfte med att införa en ny punkt är att öka branschkännedomen, vilket ger möjlighet för en mer effektiv tillsyn och mer precist förebyggande arbete. Om avgiften däremot uppfattas som för hög antas att flera verksamhetsutövare inte kommer att anmäla sin verksamhet vilket då skulle motverka syftet. Ett incitament för att betala avgiften är att verksamheten uppfattas som mer seriös om den är anmäld till SSM. Ett annat skäl är att verksamhetsutövaren får en ökad regelkännedom vilket nuvarande tillsyn har visat att många utövare önskar. Att en stor andel av verksamhetsutövarna utför sin anmälningsplikt är viktigt och SSM har därför föreslaget ett ändrat ekonomiskt mål från full kostnadstäckning till upp till full kostnadstäckning.

Föreslagen nivåhöjning med cirka 10% till 2 040 kronor för 16 § är avvägd för att justera i enlighet med de generella kostnadsökningarna utan att syftet motverkas med att införa ny punkt 13 med behandlingar med icke-joniserande strålning.

Avgiften inom anmälningsplikten är antingen baserad på antal strålkällor eller typ av verksamhet beroende på vad det är för verksamhet som bedrivs. De förslag på justeringar som lämnats berör mellan 5 000 - 10 000 verksamhetsutövare. Avgiften är inte baserad på storleken på företaget eller organisationen, varför konkurrensförhållandena mellan små och stora aktörer samt olika geografiska områden inom samma bransch inte beräknas påverkas.

Föreslagen höjning bedöms vara förhållandevis liten i kronor räknat för verksamhetsutövarna inom 16 § och bedöms inte innebära ökad risk för att verksamhetsutövare inte anmäler.. För verksamheter med arbetsställen med högre nivå av radon har avgiften haft en positiv effekt, man har vidtagit åtgärder för att sänka radonhalten.

Återkommande helhetsbedömning

Förslag på justerad avgiftsnivå

För avgiften föreslås en höjning med 10 procent som innebär att avgiften för en kärnkraftsreaktor under normaldrift höjs från 5 470 000 till 6 020 000 kronor och avgiften för övriga kärntekniska anläggningar höjs från 2 320 000 till 2 550 000 kronor.

---

[3] SSM2024-14719-1, Förslag på justering av avgifter. SFS 2025:783, Förordning om ändring i förordningen (2008:463) om vissa avgifter till Strålsäkerhetsmyndigheten.

Konsekvensanalys

Kostnaderna för myndigheten har ökat mer än justeringarna av avgiften samtidigt som omfattningen av granskningen behöver öka gällande frågor relaterat till åldrande anläggningar. För att minska risken att myndigheten åter ska bygga upp underskott och för att täcka myndighetens kostnadsökningar föreslås en höjning av avgiftsnivån. Det finns inte möjlighet att tilläggsfakturera för denna typ av granskningar, vilket innebär en ökad verksamhetsrisk för SSM.

Omfattning och tillämpning

För avgiften föreslås en höjning med 10 procent. Se tabellen nedan för ökningens omfattning. Enligt Kärntekniklagen ska en helhetsbedömning göras minst var 10:e år. Praxis är att 10 årsintervall tillämpas om det inte finns skäl till att ett annat intervall ska ansättas. Avgiften betalas därmed normalt var 10:e år.

	Nuvarande	Föreslagen	Ökning %	Ökning
Kärnkraftsreaktorer	5 470 000 kr	6 020 000 kr	10 %	550 000 kr
Andra kärntekniska anläggningar	2 320 000 kr	2 552 000 kr	10 %	232 000 kr

För kärnkraftsreaktorer omfattas alla reaktorer i drift.

För andra kärntekniska anläggningar berörs Chalmers, Clab, Cyclife, SFR, Svafo, Studsvik och Westinghouse. Kärnkraftsreaktorerna under avveckling har fått dispens från kravet om helhetsbedömning och omfattas därmed inte av avgiften. Chalmers har aviserat att de avser ansöka om dispens, men ärendet har inte inkommit till myndigheten. Därutöver finns det kärntekniska anläggningar med egna tillstånd som är lokaliserade på anläggningsplatsen för kärnkraftsreaktorer. Praxis är att dessa ingår i helhetsbedömningen för någon av reaktorerna och särskilda avgifter har därför inte tagit ut för dessa.

Bakgrund till föreslagen höjning

I förslaget på justering av avgifter (SSM2024-14719-1) beskrivs att timkostnader har ökat mer än justeringarna av avgiften. I tillägg till det som beskrivs i förslaget kan noteras att ökning i timpris beror både på ökning av lönekostnader samt ökning av overheadkostnader. Ökning i overheadkostnader kan relateras bland annat till kontorskostnader samt ökade kostnader för till exempel säkerhetsfrågor. Myndigheten arbetar aktivt med att sänka overheadkostnader, men ser ändå att kostnaderna totalt sett under perioden har ökat.

Fördjupning av konsekvenser för tillståndshavare

Om kostnaden för avgiften slås ut per år innebär det för kärnkraftsreaktor en ökad kostnad om 55 000 kr per år. I relation till övriga kostnader och intäkter för en kärnkraftsreaktor är det en mycket liten del. Det är också en låg avgift i jämförelse till om alternativet kan anses vara tidsbegränsade tillstånd vilket är vanligt i ett internationellt perspektiv. Det bedöms därför inte påverka konkurrenskraft eller investeringsvilja för ny kärnkraft.

För andra kärntekniska anläggningar motsvarar ökningen på motsvarande sätt en kostnad om 23 200 kr per år om kostnaden för avgiften slås ut per år. Myndigheten har inte insikt i de aktuella företagens ekonomiska situation och kan därför inte bedöma omfattningen av påverkan. För Clab samt Westinghouse är avgiften låg i jämförelse till om alternativet kan anses vara tidsbegränsade tillstånd.

Alternativa handlingsvägar

SSM har övervägt att ha en lägre höjning eller ingen höjning alls. Konsekvensen av detta skulle bli att granskningens omfattning minskar och att vi antingen helt måste välja bort att granska delar eller granska mer övergripande. Denna konsekvens har inte setts som rimlig i relation till att vi har åldrande anläggningar är att behov och omfattning av dessa helhetsbedömningar ökar snarare än minskar. Detta är särskilt viktigt när kärnkraftverken planerar för förlängd driftstid. Den föreslagna avgiftshöjningen bedöms som nödvändig sett till myndighetens kostnader som ska finansieras via avgiftsintäkterna.

Myndigheten har tidigare även föreslagit att få möjligheten att tilläggsfakturera. Detta har inte inkluderats i år dels då detta inte fått genomslag tidigare och dels för att det finns för- och nackdelar med tilläggsfakturering. En fördel är att det kan förenkla för myndigheten i arbetet med att få bättre balans mellan intäkter och kostnader, en nackdel kan vara att det blir mer ekonomiskt oförutsägbart för tillståndshavaren. Den ekonomiska osäkerheten kan dock begränsas på olika sätt, bland annat genom att föreslå ett maximalt belopp för tilläggsfakturering och i god tid informera tillståndshavaren om en eventuell kommande tilläggsfakturering.

Ytterligare ett alternativ är att uppdatera 9 § med mer differentierat avgiftsuttag kopplat till de olika kategorierna av kärntekniska anläggningar som beskrivs i 3 §. Genom att dela upp avgiftsnivåerna kan anläggningar i kategori 1och 3 (som tillverkning och mellanlagring av kärnbränsle) skiljas från verksamheter av annan karaktär. En sådan ändring kan motiveras både utifrån strålsäkerhetssynpunkt. En nackdel med ett sådant förslag är en mer komplex avgiftsförordning. Det kommer samtidigt ske ändringar av avgifter kopplat till tillståndsprövning av nya kärntekniska anläggningar under året. Det är rimligt att en eventuell annan uppdelning av avgifter för helhetsbedömning går i linje med dessa ändringar. Myndigheten har därför inte valt att gå vidare med detta förslag i nuläget, men utesluter inte att det kan bli aktuellt framöver.

Förslag om separation av 5a § och 11b §

Förslag på justerad avgiftsnivå

Myndigheten föreslår en separation av avgiftsnivåerna i 5 a § och 11 b §.
Myndigheten föreslår även att förordningstexten justeras så att avgift inom ramen för 11 b § kan tas ut från det år tillstånd ges.

Bakgrund

Dessa avgifter har idag en annorlunda konstruktion då de sitter ihop i avgiftsnivå men beroende på året för intäkten (det vill säga år 1, 2 ,3, 4 eller 5) så används de för olika verksamhet och kan både disponeras och inte disponeras av myndigheten. Detta medför att det är svårt att beräkna rimliga avgifter baserat på den verksamhet som ska bedrivas. Dessa svårigheter har påverkat att avgifterna under tid ackumulerat stora underskott. För avgifterna som disponeras (5 a §) fanns i slutet av 2025 ett ackumulerat underskott på cirka 10 miljoner kronor och för de avgifter som inte disponeras (11 b §) fanns i slutet av 2025 ett ackumulerat underskott på cirka 42 miljoner kronor. Den nuvarande avgiftskonstruktionen bygger på en antagen fördelning mellan kostnaderna att handlägga en ansökan och kostnaden för den löpande tillsynen av samma verksamhet.

Underskottet inom 11 b § på 42 mkr har myndigheten ansökt om att få avskrivet. Om avgifterna inom 11 b § framöver ska kunna baseras på faktiska tillsynskostnader är det av stor vikt att detta underskott skrivs av så att befintliga/nya aktörer/tillståndshavare endast

betalar för en motprestation och inte behöver betala för en historisk felaktig avgift/användning av avgift.

Konsekvensanalys

Förslaget av separation berör mellan 1 500 och 2 000 tillståndshavare/aktörer. Dessa kan vara både stora företag, offentliga aktörer samt mindre enskilda aktörer.

Separationen innebär en ökning av myndigheternas intäkter och med det ökade kostnader för tillståndshavare/aktörer med 20%. Detta förväntas bättre spegla tillsynens faktiska kostnader inom ramen för varje tillståndsperiod. Detta kommer få en påverkan på de olika aktörernas/tillståndshavares kostnader. I kronor kan det handla om allt mellan en ökning på 650 kr till 145 500 kr per avgiftspost. De föreslagna avgiftsnivåerna bedöms inte minska antalet tillståndshavare även om förslaget innebär att de berörda får betala tillsynsavgift varje år istället för att vara avgiftsfria det år tillståndet ges. Även om SSM:s resurser kommer öka för tillsyn är det fortfarande lägre än den tillsyn som bedöms nödvändig, vilket även har påtalats som en brist i internationella granskningar.

Myndigheten har tidigare i underlaget föreslagit justerade avgifter för 5a § vilket med nuvarande avgiftskonstruktion innebär att även avgifterna för 11b § justeras i likhet. Vid ett beslut om separation så kommer därför befintliga avgifter för 5a § (vid ikraftträdandet) gälla även för 11b §. Myndigheten kan inte utesluta att avgifterna för 11b § kommer behöva ses över ytterligare framöver och justeringar föreslås.

Avgifterna är redan idag differentierade genom att avgiftsnivåerna utgår från utrustning/strålkälla. Den nuvarande konstruktionen kan uppfattas som enkel då tillsynsavgiften alltid är lika stor som ansökningsavgiften. En separation kan minska denna förutsägbarhet om beloppen inte längre är kopplade till varandra. Ur ett administrativt perspektiv kan myndighetens förslag om en separation innebära att tillståndshavarens administrativa börda ökar då de behöver hantera flera fakturor.

Eftersom avgifterna idag är kopplade till varandra via avgiftsnivån men inte på annat sätt finns det finns stora utmaningar med att tydliggöra motprestationen och att säkerställa en ändamålsenlig avgift. Avgifterna är inte heller differentierade vad gäller motprestation i form av tillståndsprövning eller tillsyn vilket innebär att det inte kan säkerställas att avgiften speglar den faktiska kostnaden för nedlagt arbete. En separation möjliggör därför en större differentiering av avgiften vilket förväntas resultera i att bättre spegla avgiftens motprestation kopplat till nedlagd tid och risker.

En separation kommer förutsätta att myndigheten framöver genomför noggranna analyser av de faktiska kostnaderna för respektive verksamheter för att säkerställa att varken under- eller överfinansiering uppstår.